

BESLUT ANTAGET AV PRESIDIET

C.6

Presidiesammanträde nr	713
Datum	21/03/2023
Ärende	EESK:s medverkan i öppenhetsregistret – rättsliga och praktiska konsekvenser

1. Bakgrund

Under de senaste åren har Europaparlamentet upprepade gånger i samband med beviljandet av ansvarsfrihet frågat EESK om kommittén har planer på att ansluta sig till EU:s öppenhetsregister. I betänkandet om ansvarsfrihet för genomförandet av Europeiska unionens allmänna budget för budgetåret 2019 skriver Europaparlamentet att man ”*uppmuntrar kommittén att ansluta sig till unionens öppenhetsregister på grundval av ett servicenivåavtal för att öka insynen i lobbymötena*”¹. För budgetåret därpå, 2020, skriver man följande: ”*53. Parlamentet uppmanar kommittén att ansluta sig till öppenhetsregistret för att främja transparensen i sina kontakter med företrädare för externa intressegrupper.*”² I samband med sin omröstning den 28 februari 2023 om att bevilja EESK ansvarsfrihet för 2021 förklarade Europaparlamentets budgetkontrollutskott att man starkt ”*uppmuntrar kommittén att ytterligare undersöka sitt deltagande i det interinstitutionella öppenhetsregistret genom den bedömningsprocess som inleddes i detta syfte 2022*”.

Den 25 oktober 2022 fattade EESK:s presidium ett principiellt beslut om EESK:s medverkan i EU:s öppenhetsregister som inrättades genom det interinstitutionella avtalet (AII) av den 20 maj 2021 mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen³, genom följande åtgärder:

- Offentliggörande på nätet av möten mellan ledamöter som innehar befattningar och företrädare för intressegrupper.
- Införandet av ett frivilligt ”avtryck i lagstiftningen”.

Vid det tillfället gav presidiet sekretariatet i uppdrag att genomföra en analys av åtgärdernas rättsliga och praktiska konsekvenser, varefter ärendet skulle hänskjutas till presidiet igen för ett slutligt beslut.

1 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0169_SV.html

2 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0079_SV.html

3 [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:32021O0611\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:32021O0611(01)).

Syftet med denna promemoria, som tar hänsyn till kommentarerna från EESK:s rättstjänst, är att ge presidiet ytterligare vägledning och visa på de konkreta konsekvenserna av EESK:s deltagande i öppenhetsregistret.

Det bygger på tre övergripande principer som det kan vara lämpligt att lyfta fram:

- De åtgärder som föreslås EESK är, med nödvändiga anpassningar, förenliga med dem som redan gäller i Europaparlamentet och Europeiska kommissionen⁴.
- EESK:s deltagande i öppenhetsregistret varken medför eller kräver att EESK:s ledamöter registreras. De föreslagna åtgärderna kommer att beröra ett begränsat antal ledamöter (ledamöter med befattningar och, endast på frivillig basis, föredragande, men dessa ledamöter skulle under inga omständigheter bli föremål för registrering).
- Den information som på förslag ska offentliggöras inom ramen för EESK:s deltagande i öppenhetsregistret är redan tillgänglig och åtkomlig. Den informationen kan hämtas och sorteras genom automatiserade rapporteringssystem.

2. Föreslagna åtgärder

Enligt artikel 2 h i AII: "Villkorlighet: princip om att registrering i registret är en nödvändig förutsättning för att företrädare för intressegrupper ska kunna bedriva viss omfattad verksamhet." Detta inträffar till exempel när registreringen av företrädare för intressegrupper är en nödvändig förutsättning för att EESK:s ledamöter med befattningar ska kunna träffa företrädare för intressegrupper. Om ingen sådan skyldighet föreligger ska åtgärden ses som en "åtgärd för öppenhet". I artikel 5.2 i det interinstitutionella avtalet definieras "villkorade åtgärder eller kompletterande åtgärder för öppenhet" som de åtgärder som är avsedda "att uppmuntra registrering" och stärka den gemensamma ram som inrättats genom avtalet. Med andra ord måste åtgärder för öppenhet även ha en koppling till EU:s öppenhetsregister. Med hänsyn till distinktionen ovan ska alla åtgärder som föreslås i denna promemoria och förslaget till beslut betraktas som åtgärder för öppenhet och offentliggöras som sådana på webbplatsen för EU:s öppenhetsregister.

Denna promemoria fokuserar endast på de åtgärder som avses i det beslut som fattats av presidiet den 25 oktober. Det ska naturligtvis inte hindra kommittén från att anta andra villkorliga åtgärder och öppenhetsåtgärder, när och så som det anses lämpligt; till exempel efter den pågående diskussionen i Europaparlamentet om att skärpa öppenhetskraven på interinstitutionell nivå.

I denna promemoria föreslås att alla åtgärder ska regleras genom samma beslut av EESK. Ett förslag till beslut ingår i bilaga 1 till denna promemoria, medan bilaga 2 innehåller en möjlig modell för ett frivilligt "avtryck i lagstiftningen".

⁴ När det gäller Europeiska regionkommittén undersökte dess politiska instanser ReK:s eventuella deltagande i öppenhetsregistret 2022, men man har hittills inte fattat något formellt beslut om att helt eller delvis ansluta sig till registret. I ReK:s praktiska vägledning om personalens samverkan med externa enheter hänvisas inte till öppenhetsregistret.

2.1 Offentliggörande på nätet av möten mellan ledamöter med befattningar och företrädare för intressegrupper

2.1.1 Allmänna kommentarer

Den första åtgärden syftar till att uppmana kommitténs ledamöter med befattningar (dvs. EESK:s ordförande och vice ordförande, gruppernas och sektionernas, bl.a. CCMI:s, ordföranden) att i sin officiella funktion träffas endast med företrädare för intressegrupper som har registrerat sig i öppenhetsregistret, och, å andra sidan, till att införa en skyldighet för EESK att online offentliggöra förteckningen över möten mellan ledamöter med befattningar och företrädare för intressegrupper.

Förslaget till beslut skulle inte tvinga kommittéledamöter med befattningar att endast träffas med företrädare för intressegrupper som är registrerade i registret. Detta liknar de anvisningar som är i kraft i Europaparlamentet. Enligt artikel 11.2 i Europaparlamentets arbetsordning bör ledamöterna ”systematiskt tillämpa en praxis som innebär att de endast träffar företrädare för intressegrupper som är registrerade i det öppenhetsregister som inrättats genom avtalet mellan Europaparlamentet och Europeiska kommissionen”. Detta innebär, vilket bekräftats genom informella kontakter med parlamentets sekretariat, att Europaparlamentets ledamöter inte har någon rättslig skyldighet att träffas endast med registrerade företrädare för intressegrupper.

Omvänt skulle offentliggörandet online av mötesförteckningarna vara en skyldighet för ledamöter vid kommittén som innehar befattningar, i enlighet med EESK:s presidiums beslut i oktober.

2.1.2 Förslag till metod

På grundval av den likvärdiga aktuella åtgärden för parlamentsledamöter och kommissionsledamöter föreslås att följande information lämnas:

- (a) mötesdatum,
- (b) vilken organisation eller egenföretagare som mötet har ägt rum med,
- (c) ämnet för mötet,
- (d) plats för mötet.

Det föreslås, liksom för parlamentsledamöter och kommissionsledamöter, att mötesförteckningen görs tillgänglig inom en månad från dagen för mötet på EESK:s webbplats som tillägnas ledamöter med befattningar.

2.1.3 Rättslig ram och dataskyddsräm

För att genomföra det alternativet skulle EESK behöva införa ett särskilt beslut om en åtgärd med ”likvärdig verkan” som de åtgärder som antagits i var och en av de andra undertecknande institutionerna, nämligen Europaparlamentet, Europeiska kommissionen och Europeiska unionens råd.

Om EESK beslutar att det ska vara obligatoriskt att offentliggöra information om möten mellan EESK:s ledamöter med befattningar och företrädare för intressegrupper på internet, skulle den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter vara artikel 5.1a i [förordning \(EU\) 2018/1725](#), nedan kallad

dataskyddsförordningen: ”Behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i unionsinstitutionens eller unionsorganets myndighetsutövning.”

I sådana fall bör de personer som berörs av offentliggörandet, dvs. EESK:s ledamöter med befattningar samt egenföretagare, som företrädare för intressegrupper, informeras i förväg (t.ex. genom ett meddelande om behandling av personuppgifter) och få utöva sin rätt att göra invändningar, utifrån sin egen specifika situation, enligt artikel 23 i dataskyddsförordningen. Om rätten att göra invändningar utövas får EESK inte fortsätta behandla personuppgifterna (dvs. måste avstå från att offentliggöra information), såvida det inte visar sig finnas tvingande, motiverade skäl för en behandling som åsidosätter den registrerades intressen, rättigheter och friheter eller för att fastställa, utöva eller försvara rättsliga anspråk.

Det föreslås att EESK:s beslut ska utarbetas i enlighet med artikel 11.2 och 11.3 i Europaparlamentets arbetsordning samt kommissionens beslut av den 25 november 2014 om offentliggörande av information om möten som hålls mellan kommissionsledamöter och organisationer eller egenföretagare.

2.2 Införande av ett frivilligt ”avtryck i lagstiftningen”

2.2.1 Allmänna kommentarer och förslag till metod

Den andra åtgärd som EESK:s presidium i oktober i princip enades om är att föredragandena ska vara tvungna att bifoga ett ”avtryck i lagstiftningen” till sina yttranden med en förteckning över de företrädare för intressegrupper (organisationer eller egenföretagare) som de har inhämtat synpunkter från. Denna åtgärd kan likna den som används vid Europaparlamentet⁵, enligt vilken parlamentsledamöter som utarbetar betänkanden eller yttranden kan välja att bifoga ett ”avtryck i lagstiftningen” till sina betänkanden om lagstiftning och icke-lagstiftning, vilket visar de olika externa sakkunskaper och åsikter som föredraganden har dragit nytta av. När det gäller begreppet ”företrädare för intressegrupper” gäller anmärkningarna under 2.1.1 ovan även i detta fall.

I analogi med Europaparlamentets praxis skulle ”avtrycket i lagstiftningen” kunna bifogas yttrandet sedan det antagits på sektionsnivå, så att alla kan se vem föredraganden har hört när dokumentet läggs fram för EESK:s plenarförsamling för ett slutligt antagande.

2.2.2 Rättslig ram och dataskyddsrām

I likhet med den tidigare åtgärden måste EESK även i det här fallet anta ett särskilt beslut som tjänar som rättslig grund, i vilket den nödvändiga åtgärden beskrivs (se bilaga 1, artikel 3 i förslaget till beslut).

Om det föreskrivs i EESK:s beslut att en frivillig och icke uttömmande förteckning över organisationer och personer från vilka föredragande har hämtat synpunkter i samband med utarbetandet av yttranden kan bifogas yttrandet på frivillig grund, vilket för närvarande är fallet i Europaparlamentet, skulle den rättsliga grunden i dataskyddsförordningen för behandling av personuppgifter vara artikel 5.1d: ”Den registrerade har lämnat sitt samtycke till att dennes personuppgifter behandlas för ett eller flera specifika ändamål.”

⁵ [Beslut av Europaparlamentets presidium](#) av den 4 juli 2016.

Det bör noteras att EU:s dataskyddsförordning gäller vid offentliggörandet av namnen på enskilda personer, medan endast offentliggörandet av namnet på en organisation inte omfattas av dataskyddsförordningen. Med detta sagt bör de personer som lämnat synpunkter till föredraganden informeras i förväg (t.ex. genom ett meddelande om behandling av personuppgifter) och kan ge sitt samtycke⁶ till att deras namn offentliggörs. De kan ge sitt samtycke, till exempel genom att fylla i ett onlineformulär eller genom att underteckna ett pappersformulär. I enlighet med artikel 7.1 i dataskyddsförordningen bör EESK föra register som visar att de berörda personerna har gett sitt samtycke. Om personen inte ger sitt samtycke till att hans eller hennes namn offentliggörs får det inte ske, men namnet på organisationen får offentliggöras.

Det föreslås här att man följer samma linje som i beslutet från Europaparlamentets presidium av den 4 juli 2016. Förteckningen skulle därför upprättas helt på frivillig grund, uteslutande på föredragandens ansvar. Förteckningen skulle inte behöva vara uttömmande och de poster på den förteckning som föredraganden lägger fram skulle inte kontrolleras av sektionens sekretariat.

3. Slutsats och vägen vidare

Såsom framhållits av Europeiska ombudsmannen: ”EU:s globala inflytande inom tillsynsområdet är nu allmänt erkänt, men detta gör frågor om öppenhet och etik när det gäller lobbyverksamhet ännu mer relevanta i förhållande till skyddet av allmänintresset. Att EU ställer höga krav på detta område kan leda till fastställandet av den globala standarden för öppenhet och etik i lobbyverksamheten (...)”⁷.

Samrådet med EESK, som utgör en integrerad del av EU:s ordinarie lagstiftningsförfarande, motiverar kommitténs deltagande i de insatser som redan har gjorts på Europaparlamentets, kommissionens och rådets nivå för att säkerställa största möjliga öppenhet i EU:s beslutsprocess.

De åtgärder för öppenhet som beskrivs ovan kan övervägas i linje med andan i det interinstitutionella avtalet. De kan därför stärka bilden av EESK:s engagemang i de etiska principerna om integritet, öppenhet, aktsamhet, ärlighet och ansvarsskyldighet, i enlighet med artikel 1 i uppförandekoden för kommittén.

Som ett led på vägen vidare måste EESK underrätta styrelsen för öppenhetsregistret om dessa öppenhetsåtgärder. Om styrelsen anser att de åtgärder som antagits av kommittén är förenliga med målen för det interinstitutionella avtalet, får den, i enlighet med artikel 11 i AII, besluta att offentliggöra dem på registrets webbplats.

⁶ I artikel 3.15 i dataskyddsförordningen innebär ett samtycke av den registrerade att ”varje slag av frivillig, specifik, informerad och otvetydig viljeyttring genom vilken den registrerade, antingen genom ett uttalande eller genom en entydig bekräftande handling, godtar behandling av personuppgifter som rör honom eller henne”.

⁷ Europeiska ombudsmannens strategi ”Mot 2024” - Varaktigt inflytande (<https://www.ombudsman.europa.eu/sv/strategy/our-strategy/sv>).

Bilaga 1 – EESK:s beslut

BESLUT

av den 21 mars 2023

om öppenhetsåtgärder i enlighet med det interinstitutionella avtalet av den 20 maj 2021 mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om ett obligatoriskt öppenhetsregister

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉNS PRESIDVIUM HAR BESLUTAT FÖLJANDE:

med beaktande av fördraget om Europeiska unionen (nedan kallat FEU-fördraget),

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat EUF-fördraget), särskilt artikel 300.1 och 300.4,

med beaktande av kommitténs arbetsordning, särskilt artikel 98,

med beaktande av uppförandekoden för kommitténs ledamöter, särskilt artikel 1.2, 1.3 och 1.4,

med beaktande av det interinstitutionella avtalet av den 20 maj 2021 mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om ett obligatoriskt öppenhetsregister, särskilt skäl 9,

och av följande skäl:

- (1) Enligt artikel 11.1 och 11.2 i EU-fördraget ska institutionerna på lämpligt sätt ge medborgarna och de representativa sammanslutningarna möjlighet att ge uttryck för och offentligt diskutera sina åsikter på alla unionens åtgärdsområden” och ”föra en öppen, tydlig och regelbunden dialog med de representativa sammanslutningarna och det civila samhället”.
- (2) Medborgarna har rätt till tillgång till institutionernas handlingar i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001⁸. Detta beslut gäller varken tillgång till handlingar eller tillämpning av förordning (EG) nr 1049/2001.
- (3) Europeiska ekonomiska och sociala kommittén har åtagit sig att se till att de beslut den fattar är så öppna som möjligt.
- (4) Kommitténs rådgivande funktion inom EU-institutionernas struktur ger det europeiska civila samhället möjlighet att delta i Europeiska unionens beslutsprocess. Denna sakkunskap och den strävan efter samförstånd som dialogen ger upphov till ökar kvaliteten på och trovärdigheten hos Europeiska unionens beslutsprocess, genom att göra det lättare för EU-medborgarna att förstå och godta den och öka den öppenhet och insyn som är oumbärlig för demokratin.

8

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001 av den 30 maj 2001 om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar (EGT L 145, 31.5.2001, s. 43).

- (5) Som en kammare för diskussion och utarbetande av yttranden bidrar kommittén till att stärka de demokratiska referenserna i processen med att bygga upp Europeiska unionen.
- (6) Den 25 oktober 2022 beslutade EESK:s presidium i princip om kommitténs medverkan i EU:s öppenhetsregister.
- (7) Presidiet beslutade om en strategi där man tar hänsyn till att EESK:s medverkan i EU:s öppenhetsregister inte är obligatorisk för EU:s rådgivande organ.
- (8) Presidiet beslutade att behålla följande åtgärder: en uppmaning till kommitténs ledamöter med befattningar (dvs. EESK:s ordförande och vice ordförande, gruppernas och sektionen/CCMI:s ordförande) att i sin officiella funktion träffas endast med företrädare för intressegrupper som har registrerat sig i öppenhetsregistret; en skyldighet att online offentliggöra förteckningen över möten mellan ledamöter med befattningar och företrädare för intressegrupper; och införandet av ett ”avtryck” i EESK:s yttranden på frivillig grund.
- (9) Genom att anta dessa åtgärder strävar presidiet efter att lägga grunden för en förbättrad öppenhetspolitik inom EESK.
- (10) När kommitténs ledamöter med befattningar träffar företrädare för intressegrupper som inte är registrerade ska de dessutom lyfta fram öppenhetsregistret och förklara fördelarna med att registrera sig, i syfte att förbättra insynen på EU-nivå och ge dem ytterligare möjligheter att presentera sina ståndpunkter för EU-institutionerna.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE:

Artikel 1

1. Kommittén ska medverka på frivillig grund i det öppenhetsregister som inrättats genom det interinstitutionella avtalet av den 20 maj 2021 mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen.
2. Kommitténs deltagande i öppenhetsregistret ska äga rum genom de åtgärder som anges i artiklarna 3 och 4.

Artikel 2

I detta beslut gäller följande definitioner:

- (a) *kommittéledamot med befattningar*: ordföranden, vice ordförandena, gruppernas ordförande samt sektionernas och CCMI:s ordförande

- (b) *möte*: ett bilateralt möte som anordnas på initiativ av en företrädare för intressegrupper eller en befattningsinnehavande kommittéledamot för att diskutera en fråga som rör utformningen och genomförandet av politiken i unionen
- (c) *företrädare för intressegrupp*: fysisk eller juridisk person, formell eller informell grupp, sammanslutning eller nätverk, som bedriver omfattad verksamhet

Artikel 3

1. Kommittéledamöter med befattningar enligt definitionen i artikel 2 a uppmanas att träffas endast med företrädare för intressegrupper som har registrerat sig i öppenhetsregistret.
2. Kommittéledamöter med befattningar ska offentliggöra information om alla möten som de håller med företrädare för intressegrupper i sådant som rör policyfrågor och genomförande i unionen. Sekretariatet ska tillhandahålla nödvändig infrastruktur på kommitténs webbplats.
3. Den information som offentliggörs ska bestå av datum och plats för mötet, namnet på den befattningsinnehavande kommittéledamoten, namnet på företrädaren för en intressegrupp samt ämnet för mötet.

Artikel 4

En modell har fastställts för ett frivilligt ”avtryck i lagstiftningen”, där en icke uttömmande förteckning sammanställs över organisationer och individer som föredraganden har fått synpunkter från vid utarbetandet av yttrandet eller rapporten. Detta avtryck i lagstiftningen ska formas uteslutande på föredragandens ansvar och vara helt frivilligt.

Artikel 5

Detta beslut ska inte omfatta verksamhet som bedrivs av arbetsmarknadens parter som deltagare i den sociala dialogen i enlighet med artikel 152 i EUF-fördraget eller verksamhet som inte omfattas av EU:s öppenhetsregister⁹.

⁹ Se artikel 4 i det interinstitutionella avtalet av den 20 maj 2021 mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om ett obligatoriskt öppenhetsregister.

Artikel 6

1. Den information som anges i artikel 3.3 ska offentliggöras i ett standardiserat format på kommittéledamöternas webbplatser inom en månad efter mötet.
2. Informationen behöver inte offentliggöras om ett sådant offentliggörande skulle kunna undergräva skyddet av ett av de intressen som avses i artikel 4.1, 4.2 och 4.3 i förordning (EG) nr 1049/2001, särskilt den enskildes liv, integritet eller privatliv, unionens finansiella, monetära eller ekonomiska politik, marknadsstabilitet eller känsliga affärsuppgifter, ett korrekt genomförande av domstolsförfaranden eller inspektioner, utredningar, revisioner eller andra administrativa förfaranden, eller skyddet av varje annat viktigt allmänintresse som erkänns på unionsnivå.
3. Företrädarna för intressegrupper ska underrättas om att den information som anges i artikel 3.3 kommer att offentliggöras.
4. Namnen på enskilda personer (som agerar på företrädare för intresseorganisationers vägnar) eller tjänstemän vid kommittén som deltar i möten ska inte offentliggöras om de inte otvetydigt har lämnat sitt samtycke.

Artikel 7

1. Detta beslut träder i kraft den 1 juni.
 2. Generalsekretariatet ska ansvara för genomförandet av detta beslut.
-

Bilaga 2 - Frivilligt ”avtryck i lagstiftningen” (förlaga)

Bilaga till yttrandet / rapporten

**FÖRTECKNING ÖVER FÖRETRÄDARE FÖR INTRESSEGRUPPER
SOM FÖREDRAGANDEN HAR MOTTAGIT SYNPUNKTER FRÅN**

Denna förteckning upprättas på frivillig grund och uteslutande på föredragandens ansvar. Föredraganden har fått synpunkter från följande företrädare för intressegrupper (organisationer och/eller egenföretagare) vid utarbetandet av [yttrandet / rapporten]:

<i>Organisationer och/eller egenföretagare</i>

Förklarande anmärkning om användningen av denna bilaga

- 1. Det är helt frivilligt att fylla i denna bilaga.*
- 2. Det är uteslutande föredragandens ansvar att fylla i denna bilaga. Förteckningen behöver inte vara uttömmande. Uppgifterna i den förteckning som föredraganden lägger fram kommer inte att kontrolleras av sekretariatet.*
- 3. Namnen på personer som agerar på organisationers eller egenföretagares vägnar ska endast förtecknas i denna bilaga om de uttryckligen har gett sitt samtycke. Genom att ange namn på personer i bilagan bekräftar föredraganden att personerna i förteckningen har blivit vederbörligen informerade om och samtycker till att deras namn offentliggörs.*
- 4. Bilagan kommer inte att finnas med i det offentliggjorda dokumentet förrän den har fyllts i och lagts fram av föredraganden inom den tillämpliga tidsfristen.*
- 5. Sekretariatet kommer att informera föredraganden om den tidsfrist som är tillämplig för att lägga fram bilagan, dvs. när utkastet till rapport eller sektionsyttrande lämnas för översättning.*
- 6. Sekretariatet bör informera föredraganden om den frivilliga karaktären hos och användningen av denna bilaga och förse honom eller henne med en lämplig modell.*
- 7. Innehållet i förteckningen kommer inte att översättas.*